

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

İKİNCİ BÖLÜM
KARAR

ATANAŞ MAMASİS VE CORC KASAPPOĞLU BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2019/35817

Karar Tarihi : 18/9/2024

Başkan : Basri BAĞCI

Üyeler : Engin YILDIRIM
Rıdvan GÜLEÇ
Yıldız SEFERİNOĞLU
Metin KIRATLI

Raportör : Gülsüm Gizem GÜRSOY

Başvurucular : 1. Atanaş MAMASİS
2. Corc KASAPPOĞLU

Vekili : Av. Hülya BENLİSOY

1. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru, başvuruçuların din adamı olduğu gerekçesiyle kilise vakfından çıkarılmalarına karar verilmesinin örgütlenme özgürlüğünü ihlal ettiği iddiasına ilişkindir.

2. Başvuruçular, İstanbul'daki kiliselerde papaz olarak görev yapmakta iken 10/12/2011 tarihinde Samatya Aya Analipsis Rum Ortodoks Kilisesi Vakfı Yönetim Kurulu üyeliğine seçilmişlerdir.

3. Vakfın Yönetim Kurulu Seçim Tespit Tutanağı 16/12/2011 tarihinde Vakıflar Genel Müdürlüğüne (Genel Müdürlük) bildirilmiştir. Genel Müdürlük 5/3/2012 tarihinde 20/2/2008 tarihli ve 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'na dayanılarak hazırlanan ve 27/9/2008 tarihli ve 27010 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Vakıflar Yönetmeliği'nin (Yönetmelik) 33. maddesinin (i) bendi gereği (bkz. § 18) başvuruçuların din adamı olmaları nedeniyle yönetim listelerinden çıkarılmasına ve bu hâliyle Vakıf Yönetim Kurulu Yetki Belgesi verilmesine karar vermiştir.

4. Başvuruçular 12/4/2012 tarihinde Genel Müdürlüğün verdiği yetki belgesinin iptali talebiyle dava açmıştır. Başvuruçular, dava dilekçelerinde 5737 sayılı Kanun'da ve bu Kanun'a dayalı olarak çıkarılan Yönetmelik'te Vakıf Yönetim Kuruluna üye olma şartları arasında "*din adamı olmamak*" ibaresinin bulunmadığını iddia etmiştir.

5. Davalı Genel Müdürlük; başvuruçular hakkındaki işlemin Lozan Antlaşması tutanakları gereğince tesis edildiğini, Lozan Antlaşması ile ruhani din adamlarının yönetsel ve siyasi alanlarda görev yapamayacağının belirlendiğini belirterek davaların reddini talep etmiştir.

6. İstanbul 8. İdare Mahkemesince 9/4/2013 tarihinde dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir. Mahkeme gerekçesinde; Genel Müdürlüğün denetim yetkisinin cemaat vakfı yöneticilerinin seçiminin kanun ve yönetmeliğe uygun olarak yapılıp yapılmadığı ile sınırlı olduğu belirtilmiştir. Gerekçeli kararda; Genel Müdürlüğün yönetim kurulu seçiminin iptali veya geçerli sayılmasına yönelik tasarruf ve yetkisi bulunmadığı gibi denetim sonucunda seçimin kanun ve yönetmeliğe aykırı olarak yapıldığının tespit edilmesi hâlinde iptali veya geçersiz sayılarak yenilenmesi için adli yargı yerinde dava açılması gerektiği vurgulanmıştır.

7. Anılan iptal kararı 13/4/2013 tarihinde davalı idareye tebliğ edilmiştir.

8. Kararın temyiz edilmesi üzerine Danıştay Onuncu Dairesi 18/4/2016 tarihinde ilk derece mahkemesi kararının bozulmasına karar vermiştir. Bozma kararında cemaat vakıfları da dâhil olmak üzere mazbut, mülhak ve esnaf vakıfları ile yeni vakıfların özel hukuk tüzel kişisi olduğu, denetim makamı olan Genel Müdürlüğün denetim yetkisinin cemaat vakfı yöneticilerinin seçiminin kanun ve yönetmeliğe uygun olarak yapılıp yapılmadığı ile sınırlı olduğu belirtilmiştir. Danıştay kararında, denetim makamının denetim sonucunda seçimin kanun ve yönetmeliğe aykırı olarak yapıldığı sonucuna ulaşması hâlinde seçimin iptaline veya seçimin geçerli sayılmasına yönelik bir görev ve yetkisinin olmadığı ancak iptal edilmesi veya geçersiz sayılarak yenilenmesi için adli yargı yerinde dava açabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Kararda; özel hukuk tüzel kişisi olan cemaat vakıflarının yönetici seçimlerinin iptaline veya seçimin geçerli olduğuna ilişkin karar verme görev ve yetkisinin adli yargı yerine ait olduğu, bu nedenle davanın esasının idare mahkemelerince incelenemeyeceği kanaatine varılmıştır.

9. Bozma kararı üzerine İstanbul 8. İdare Mahkemesi 30/11/2016 tarihli kararında davanın esasına ilişkin karar verme görev ve yetkisinin adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle görev yönünden ret kararı vermiştir. Anılan karar 20/6/2019 tarihinde Danıştay tarafından onanmıştır.

10. Karar, başvuruculara 25/9/2019 tarihinde tebliğ edilmiştir. Başvurucular 24/10/2019 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

II. DEĞERLENDİRME

11. Başvurucular, din adamı oldukları gerekçesiyle haksız bir biçimde Kilise Vakfından çıkarılmalarının din ve vicdan özgürlüğü ile örgütlenme özgürlüğünü ihlal ettiğini ileri sürmüştür. Adalet Bakanlığı (Bakanlık) görüşünde, öncelikle başvuru yollarının tüketilip tüketilmediği meselesinin değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bakanlık görüşünde ayrıca 2022 yılında çıkarılan 18/6/2022 tarihli ve 31870 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Cemaat Vakıfları Seçim Yönetmeliği kapsamında başvuruya konu Vakıfta seçimlerin yapıldığı, bu itibarla başvurucuların mağdur sıfatının devam edip etmediği hususunun gözönüne alınması gerektiği ifade edilmiştir. Başvurucular, Bakanlık görüşüne karşı bireysel başvuru formunda ileri sürdükleri hususları tekrarlamıştır.

12. Başvurucuların Kilise Vakfı yönetiminden çıkarılmaları ile bu örgütün idari çatısı altında faaliyette bulunma, örgütün organlarında görev alma haklarına son verilmiştir. Dolayısıyla eldeki başvurunun örgütlenme özgürlüğü kapsamında incelenmesi gerekmektedir. Öte yandan başvurucular, din adamı olmaları nedeniyle vakıf yönetiminden çıkarılmıştır. Anayasa'nın 24. maddesinde herkesin dinî inanç özgürlüğüne sahip olduğu düzenlenmiştir. O hâlde meselenin Anayasa'nın 24. maddesinde yer alan din özgürlüğü ile

olan ilgisi son derece açıktır. İncelenen olayda, başvuruçuların temel şikâyetlerinin mensubu oldukları Vakfın yönetiminde yer alamamalarına ilişkin olması nedeniyle meselenin Anayasa'nın 33. maddesindeki örgütlenme özgürlüğü kapsamında ve Anayasa'nın 24. maddesi ışığında ele alınması gerekir (*Corc Kasapoğlu ve Niko Mavrakis*, B. No: 2019/35842, 2/5/2023, §§ 33,34).

A. İlgili Mevzuat

13. 5737 sayılı Kanun'un 3. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Bu Kanunun uygulanmasında;

...

1936 Beyannamesi: Cemaat vakıflarının 2762 sayılı Vakıflar Kanunu gereğince verdikleri beyannameyi,

Cemaat vakfı: Vakfiyeleri olup olmadığına bakılmaksızın 2762 sayılı Vakıflar Kanunu gereğince tüzel kişilik kazanmış, mensupları Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan Türkiye'deki gayrimüslim cemaatlere ait vakıfları,

...

ifade eder."

14. 5737 sayılı Kanun'un 4. maddesi şöyledir:

"Vakıflar, özel hukuk tüzel kişiliğine sahiptir"

15. 5737 sayılı Kanun'un 6. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Cemaat vakıflarının yöneticileri mensuplarınca kendi aralarından seçilir. Vakıf yöneticilerinin seçim usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir."

16. 5737 sayılı Kanun'un 9. maddesi şöyledir:

"Vakıflarda; hırsızlık, nitelikli hırsızlık, yağma, nitelikli yağma, dolandırıcılık, nitelikli dolandırıcılık, zimmet, rüşvet, sahtecilik, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, güveni kötüye kullanma, kaçakçılık suçları ile Devletin güvenliğine karşı işlenen suçların birinden mahkûm olanlar yönetici olamazlar."

Vakıf yöneticisi seçildikten sonra yukarıdaki suçlardan mahkûm olanların yöneticiliği sona erer."

17. 5737 sayılı Kanun'un 33. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Mülhak, cemaat, esnaf vakıfları ile yeni vakıflarda iç denetim esastır. Vakıf: organları tarafından denetlenebileceği gibi, bağımsız denetim kuruluşlarına da denetim yaptırabilir."

...Vakıfların amaca ve yasalara uygunluk denetimi ile iktisadi işletmelerinin faaliyet ve mevzuata uygunluk denetimi Genel Müdürlükçe yapılır. "

18. Yönetmelik'in 19/1/2013 tarihli ve 28533 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Vakıflar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile yürürlükten kaldırılan 30. ve 32. maddeleri ile 31. ve 33. maddelerinin ilgili kısmı şöyledir:

30. "(1) Cemaat vakıflarının yönetim kurulu seçimlerinde;

a) Vakfın yönetim kurulu seçimine, vakıf veya hayratından yararlanan cemaat mensupları katılır...."

31. "(1) Seçmenlerin;

a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olması,

b) On sekiz yaşını doldurması,

c) Seçim çevresinde ikamet etmesi,

şarttır."

32. "(1) Vakıf yönetim kuruluna seçilecek kişilerin 31 inci maddede belirtilen şartlara ek olarak aşağıdaki şartları da taşıması gerekir:

a) En az ilkokul mezunu olmak,

b) Kanunun 9 uncu maddesinde belirtilen suçların birinden mahkûm edilmemiş olmak.

şarttır."

33. (i) "Seçim işlemleri ile sonuçlarının ve seçilen kişilerin bu Yönetmelik hükümlerine uygun olup olmadıkları hususunda bölge müdürlüğünce araştırma yapıldıktan sonra, yeni seçilen vakıf yönetim kurulu üyelerine yetki belgesi verilir."

B. Kabul Edilebilirlik Yönünden

19. Bakanlık görüşünde, idare mahkemelerince adli yargı mercilerinin yetkili olduğu belirtilerek görev bakımından ret kararı verilmesi yönünden başvuru yollarının tüketilip tüketilmediği hususunun netleştirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

20. Anayasa Mahkemesi *Corc Kasapoğlu ve Niko Mavrakis* kararında Bakanlığın başvuru yollarının tüketilmediği yönündeki görüşüne karşılık, başvuru yollarının sekiz yıl boyunca örgütlenme özgürlüğünce koruma altına alınan haklarını kullanamamalarının devletin pozitif yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğinin incelenmesi ile ilgili olan ve dolayısıyla Anayasa'nın 33. maddesi bağlamındaki şikâyetlerin özüne sıkı sıkıya bağlı sorunlar ortaya çıkardığını değerlendirmiştir. Anılan kararda başvuru yollarının tüketilmesinin gerekip gerekmediği meselesi esasla birlikte incelenmiştir. Eldeki başvuruda da işaret edilen karardaki değerlendirmelerden ayrılmayı gerektirir bir yön bulunmamaktadır.

21. Dolayısıyla açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan örgütlenme özgürlüğünün ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

C. Esas Yönünden

22. Anayasa'nın 33. maddesinde düzenlenen örgütlenme özgürlüğü hakkın etkin bir şekilde kullanılması bağlamında devlete birtakım pozitif yükümlülükler yüklemektedir. Devlete yüklenen pozitif yükümlülükler, bu haklara ilişkin davalarda kamusal makamlarca verilecek kararların etkinliği ve yeterliliği; ilgili kararların mümkün olan en kısa sürede verilmesiyle yakından alakalıdır (*Corc Kasapoğlu ve Niko Mavrakis*, § 43).

23. Bu konuda yargısal makamlardan ivedilikle hareket etmeleri, diğer bir anlatımla uyuşmazlık hakkında hızlı bir yargılama yaparak davayı sürüncemede bırakmamaları, ilgili ve yeterli gerekçelerle bir karar vermeleri beklenir. Bu beklentinin gerçekleştirilmesi, örgütlenme özgürlüğü bağlamında devletin pozitif yükümlülüklerindendir. Bu konudaki yükümlülüğün yerine getirilmemesi durumunda, haktan yararlanamayanlar açısından telafisi imkânsız zararların doğması muhtemeldir (*Corc Kasapoğlu ve Niko Mavrakis*, § 44).

24. Mevcut başvuru koşulları yönünden önemli olan husus, örgütlenme özgürlüğünün kullanımının sağlanmasına yönelik hukuki bir uyuşmazlığın çözülmesi amacıyla açılan davanın sürüncemede bırakılmadan hızlı bir şekilde sonuçlandırılıp sonuçlandırılmadığı meselesidir. Bu türden bir yargılamanın sürüncemede bırakılması telafisi imkânsız zararlara yol açabileceğinden tek başına devletin pozitif yükümlülüğünün ihlali anlamına gelebilecektir.

25. Başvurucuların dinî azınlıktan kişiler olduğunun hatırlatılmasında da fayda vardır. Örgütlenme özgürlüğünü her bir vatandaşın etkin bir şekilde kullanmasının sağlanmasının demokratik bir toplum için önemi kuşkusuz olmakla birlikte azınlığa mensup bireyler açısından bu hususun daha hassas olduğunun belirtilmesi gerekir. Zira bu kimseler çoğunluk içinde sahip oldukları kimlikleri korumak ve kimliklerine özgü tarihsel, dinî, sosyal, ekonomik, kültürel durumları, hakları daha güçlü bir biçimde ifade etmek için bir araya gelir ve bu kimselerin azınlık konumunda olmalarından ötürü daha fazla korunmaları gerekir. Bu nedenle devletin toplumsal bütünlüğü temin etmek adına azınlık haklarını koruması ve bu hakların en etkin şekilde kullanılmasını sağlaması yargısal süreçlerin süratle sonuçlandırılması ile mümkündür (*Corc Kasapoğlu ve Niko Mavrakis*, § 46).

26. Eldeki başvuruda başvurucular, 2011 yılında Kilise Vakfı Yönetim Kuruluna seçilmiştir. Genel Müdürlüğün başvurucuların Yönetim Kurulundan çıkarılmasına karar vermesi ile 2012 yılında yargılama süreci başlamıştır. 2013 yılında İdare Mahkemesi Genel Müdürlüğün işleminin iptaline karar vermiş ve bu karar Genel Müdürlüğe tebliğ edilmiştir. Buna karşın Genel Müdürlük iptal kararını esas alarak başvurucuların Vakfın yönetiminde yer almasına ilişkin herhangi bir işlem tesis etmemiştir. Dolayısıyla 2012 yılında başlayan ve 2019 yılında görevsizlik kararıyla sonuçlanan yargılama süresi boyunca başvurucular vakıf yönetiminde yer alamamıştır ve yargılamanın sonunda davanın esası hakkında bir karar da verilmemiştir. Yani başvurucular, din adamı olmaları nedeniyle Yönetim Kurulunda yer alıp alamayacaklarına ilişkin olarak mahkemeler tarafından hiçbir tespit yapılmaması nedeniyle bitmeyen bu nızalı tartışma kapsamında örgütlenme özgürlüklerinden yararlanamamıştır.

27. Bu kapsamda oldukça uzun süren bir yargılama sonucunda başvurucuların şikâyetlerinin esasının çözüme kavuşturulamamış olmasının yanı sıra davanın sonunda adli yargı makamlarının işaret edilerek görevsizlik kararı verildiğinin altı çizilmelidir. 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. ve devamı maddelerinde idare mahkemelerinin hangi davalara bakmakla görevli olduğu açıkça düzenlenmiştir. İdari

yargılama usulünün temel dayanağı olan söz konusu hükümler çerçevesinde ancak sekiz yılın sonunda görevsizlik kararı verildiği dikkate alındığında yargılamanın gerekli olan makul ivedilik ve özen yükümlülüğü çerçevesinde yapıldığını söylemek mümkün gözükmemektedir.

28. Dolayısıyla yukarıda anlatılanlar çerçevesinde olaylar bir bütün olarak değerlendirildiğinde -sadece usule ilişkin bir sonuca varılmış olduğu da gözönüne alındığında- süratle sonuçlandırılması gereken bir davanın sürüncemede bırakıldığı ve makul sürede sonuçlandırılmadığı kabul edilmelidir. Başvurucuların din adamı olmaları nedeniyle cemaat vakfı yönetim kurulunda yer alıp alamayacakları ile ilgili ihtilaf uzunca bir süre çözümsüz bırakılarak örgütlenme özgürlüğünün getirdiği haklara erişimleri yargılama boyunca imkânsız kılınmıştır. Netice olarak mahkemelerin başvurucuların sözü edilen Vakıflarda kendileri ve vakıf üyeleri adına örgütlü bir biçimde hareket etme hakkından etkin bir şekilde yararlanmalarını sağlamak konusundaki pozitif yükümlülüklerini yerine getirmediği anlaşılmıştır.

29. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 24. maddesi ışığında Anayasa'nın 33. maddesinde güvence altına alınan örgütlenme özgürlüğünün ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

30. Bunun yanı sıra başvurucuların idari yargı sürecinin sonunda verilen görevsizlik kararı sonrasında bireysel başvuruda bulundukları tekrar hatırlatılmalıdır. Dolayısıyla başvurucuların din adamı olmaları nedeniyle Vakfın yönetiminde yer alıp alamayacaklarına ilişkin olarak yargı mercilerince henüz bir değerlendirme yapılmamıştır. Öte yandan başvurucular Danıştayın işaret ettiği adli yargı yolunun şikâyetleri yönünden etkisiz olduğunu da ileri sürmemiştir. Mevcut başvurunun koşullarında yetkili yargı kolunu belirlemek Anayasa Mahkemesinin görevi değildir. Eldeki davada yetkili yargı yolunun belirlenmesine ilişkin olarak hukuk sistemimizde bulunan mekanizmalar tüketilmiş de değildir. Şikâyetlerinin esasına yönelik olarak ise başvurucuların adli yargı mahkemelerinin esasa ilişkin vereceği bir karar sonrasında ve koşulları olduğu takdirde bireysel başvuruda bulunmaları mümkündür. Bu nedenlerle bireysel başvuru yolunun ikincilliği ilkesi gereği başvurucuların bu yöndeki şikâyetleri hakkında bir inceleme yapılmamıştır.

Engin YILDIRIM bu sonuca farklı gerekçeyle katılmıştır.

III. GİDERİM

31. Başvurucular, ihlalin tespit edilmesi ve tazminata karar verilmesi talebinde bulunmuştur.

32. Niteliği itibarıyla başvuruda tespit edilen hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

33. Öte yandan somut olay bağlamında ihlalin tespit edilmesinin başvurucuların uğradığı zararların giderilmesi bakımından yetersiz kalacağı değerlendirilmiştir. Dolayısıyla ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılabilmesi için örgütlenme özgürlüğünün ihlali nedeniyle manevi zararları karşılığında başvuruculara takdiren net 30.000 TL manevi tazminatın ayrı ayrı ödenmesine karar verilmesi gerekir.

IV. HÜKÜM

A. Örgütlenme özgürlüğünün ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 33. maddesinde güvence altına alınan örgütlenme özgürlüğünün İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Başvuruculara net 30.000 TL manevi tazminatın AYRI AYRI ÖDENMESİNE,

D. 364,60 TL harç ve 18.800 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 19.164,60 TL yargılama giderinin başvuruculara MÜŞTEREKEN ÖDENMESİNE,

E. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvurucuların Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

F. Kararın bir örneğinin Vakıflar Genel Müdürlüğüne ve Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 18/9/2024 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

FARKLI GEREKÇE

1. Başvurucular, İstanbul'daki kiliselerde papaz olarak görev yapmakta iken 10/12/2011 tarihinde Samatya Aya Analipsis Rum Ortodoks Kilisesi Vakfı Yönetim Kurulu üyeliğine seçilmiştir.

2. Çoğunluk, başvuruçuların temel şikâyetlerinin mensubu oldukları Vakfın yönetiminde yer alamamalarına ilişkin olduğu gerekçesiyle başvuruyu Anayasa'nın 33. maddesindeki örgütlenme özgürlüğü kapsamında ve Anayasa'nın 24. maddesi ışığında değerlendirmiş ve başvuruçuların örgütlenme özgürlüğünün ihlal edildiği sonucuna ulaşmıştır.

3. Anayasa'nın 24. maddesinde herkesin din ve vicdan özgürlüğüne sahip olduğu düzenlenmiştir. Din adamı olan başvuruçular dini bir vakfın yönetim kuruluna seçilmişlerdir. İlgili mevzuatın buna izin vermediği gerekçesiyle başvuruçular vakıf yönetiminden kamu makamlarınca çıkarılmışlardır.

4. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Komisyon döneminde verdiği bir kararında “dini bir topluluğun örgütlenmesinin dini yaşamın önemli bir parçası olduğunu ve buraya katılımın kişinin dininin bir tezahürü olduğunu” vurgulamıştır (Hasan ve Çavuş/Bulgaristan, B. No. 30985/96, 26 Ekim 2000, § 59). Mahkeme, önündeki başvuruyu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) düşünce, vicdan ve din özgürlüğünü koruyan 9. maddesi kapsamında ele almış, davalı ülkenin savunmasında öne sürdüğü başvurunun Sözleşme'nin örgütlenme özgürlüğünü güvence altına alan 11. maddesi altında incelenmesi gerektiği görüşüne itibar etmemiştir (Hasan ve Çavuş/Bulgaristan, § 57).

5. Dini liderlerin atanması ve seçilmesini içeren başka bir başvuruda AİHM din özgürlüğünün öncelikle bireysel bir vicdan meselesi olmakla birlikte, diğer hususların yanı sıra, kişinin dinini tek başına ve özel olarak veya başkalarıyla birlikte, kamusal alanda ve inancını paylaştığı kişilerin çevresinde açıklama özgürlüğünü de kapsadığının altını çizmiştir (Müslüman Cemaati Yüksek Şurası/Bulgaristan, B. No. 39023/97, 16 Aralık 2004, § 73). Burada da Mahkeme başvuruyu dernekleri haksız Devlet müdahalelerine karşı koruyan Sözleşme'nin 11. maddesi ışığında Sözleşme'nin 9. maddesi çerçevesinde ele almıştır.

6. Önümüzdeki başvurunun temelini azınlık konumundaki dini bir topluluğun kendi iç işlerini düzenlemesi oluşturmaktadır. Bu konuda idarece yapılan müdahale başvuruçuların din ve vicdan özgürlüğüne yöneliktir, zira ilgili dini vakfın yönetimine katılma kişinin dini inancının kamusal alana yansımalarının, dışa vurumunun bir sonucudur.

7. Belirtilen gerekçelerle başvurunun Anayasa'nın 33. maddesinde güvence altına alınan örgütlenme özgürlüğü ışığında Anayasa'nın 24. maddesinde korunan din ve vicdan özgürlüğü kapsamında incelenip, bu maddeden ihlal sonucuna ulaşılması gerektiği kanaatindeyim.